

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

DAVLAT YER KADASTRI
FANINING O'QUV DASTURI

- Bilim sohasi: 300 000 - Ishlab chiqarish va texnik soha
Ta'lim sohasi: 310 000 - Muhandislik ishi
Ta'lim yo'nalishi: 5311500 - "Geodeziya, kartografiya va kadastr (bino va inshootlar kadastr)"

Qarshi – 2022

Fan/modul kodi DEK2208	O'quv yili 2022-2023	Semestr 5-6	Kreditlar 8
Fan/ modul turi majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4/4
1	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
	Davlat yer kadastr	120	120
2.	<p>Fanni o'qitishdan maqsad – davlat yer kadastrini yuritishni tashkil qilish ishlarini o'rganish va davr talabiga moslashtirish, yer va boshqa turdagi ko'chmas mulklarni ro'yxatga olish, yer uchastkasiga kadastr raqamini berish, ko'chmas mulk obyektlarini yalpi xatlovdan o'tkazish, yer hisobini yuritish, davlat kadastrlari yagona tizimini yuritish, 21 ta davlat kadastrlarini integratsiyalashuviga qaratilgan O'zbekiston Respublikasi Milliy geografik axborot tizimi ishlarini yuritish bo'yicha zaruriy ko'nikma va malakani shakllantirishdir.</p> <p>Fanning vazifasi- talabalarga davlat yer kadastr tizimi, yer uchastkalari xatlovi, yer uchastkasi kadastr syomkasi va plani, kadastr yig'majildi va raqami, yer uchastkasini davlat ro'yxatidan o'tkazish, yer hisobini yaratish va yuritish, davlat yer kadastr axborot tizimi va ularni davlat kadastrlari yagona tizimiga taqdim etish, navbatchi yer kadastr xaritasini yaratish ishlarini o'rgatishdan iboratdir.</p> <p>I.1. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p>I.1.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. O'zbekiston respublikasi davlat yer kadastr tizimi:</p> <p>"Davlat yer kadastr" fanining predmeti va vazifalari, O'zbekiston Respublikasining "Davlat yer kadastr to'g'risida" gi qonuni mazmuni va mohiyati, davlat yer kadastrini yuritish tizimi, davlat yer kadastr hujjatlari, davlat yer kadastrini yuritish tartibi, davlat yer kadastrini yuritish sohasidagi davlat boshqaruvi va ularning huquqiy vakolatlari to'g'risidagi tushunchalar.</p>		

<p>8-mavzu. Yer uchastkasini davlat ro'yxatidan o'tkazishni o'rganish.</p> <p>9-mavzu. Yer uchastkalarining hisobini yaratish va yuritishni o'rganish.</p> <p>10-mavzu. Yer uchastkasining ma'lumotlar bazasini yaratish va yuritishni o'rganish.</p> <p>11-mavzu. Davlat yer kadastr axborot tizimi va ularni davlat kadastrlari yagona tizimiga taqdim etishni o'rganish</p> <p>12-mavzu. Navbatchi yer kadastr xaritasini yaratish tartibini o'rganish.</p> <p>13-mavzu. Davlat yer kadastr obyektlari geoportalini yaratish, yuritish ishlarini tarkibi va tartibini o'rganish.</p> <p>14-mavzu. Davlat yer kadastr obyektlari geoportalini umumdavlat, mintaq, tuman va shahar darajasida yuritishni o'rganish.</p> <p>15-mavzu. Davlat yer kadastr obyektlarini begonalashtirish, xususiyashtirish jarayonlari.</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.</p> <p>III. I. Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar.</p> <p>Fan bo'yicha laboratoriya ishlarini namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.</p> <p>III. II. Kurs loyihasini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar.</p> <p>Kurs ishining maqsadi talabalarni mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirish, olgan bilimlarini qo'llashda amaliy ko'nikmalar hosil qilish, bevosita ishlab chiqarishdagi real sharoitlarga mos loyiha yechimlarini qabul qilish va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini hosil qilishdir.</p> <p>Kurs ishi mavzulari bevosita ishlab chiqarish bilan bog'liq holda, aniq obyektlar uchun belgilanadi. Kurs ishlarining mavzusi bo'yicha har bir bakalavrga shaxsiy topshiriq beriladi.</p> <p>Kurs ishi obyekt sifatida xalq xo'jalik sohalari xizmat qiladi. Kurs</p>

ishining hisob grafik ishlari zamonaviy kompyuterlar dasturlarida bajariladi.

Kurs ishi alohida bajariladigan quyidagi topshiriqlardan tashkil topadi:

1. Aholi punkti hududining geografik joylashuvi va mamuriy hududiy tuzilishi.
2. Davlat yer kadastri obyektlarini xatlovdan o'tkazish.
3. Davlat yer kadastri obyektlarining geofazoviy ma'lumotlarini hamda maydonini aniqlash.
4. Davlat yer kadastri obyektlariga kadastr raqamini berish.
5. Davlat yer kadastri obyektlarining kadastr yig'ma jildini tayyorlash va rasmiylashtirish
6. Davlat yer kadastri obyektlariga bo'lgan huquq va bitimlarni davlat ro'yxatidan o'tkazish
7. Davlat yer kadastri obyektlari bilan bo'lgan mulkiy va ashyoviy bitimlarni hamda cheklovchi hujjatlarni rasmiylashtirish
8. Davlat yer kadastri obyektlarini yuritishda moliyaviy xujjatlarni rasmiylashtirish
9. Davlat yer kadastri obyektlarining miqdor va sifat ko'rsatgichlari hisobini tuzish
10. Davlat yer kadastri obyektlari holati to'g'risidagi milliy hisobotni tuzish.
11. Davlat yer kadastri obyektlarining tematik qatlamlar bo'yicha ma'lumotlari, atributiv va geofazoviy ma'lumotlarini tuzish.
12. Davlat yer kadastri obyektlarini hudud navbatchi yer-kadastr xaritasida tasvirlash.
13. Davlat yer kadastri obyektlari geoportalini umumdavlat, mintaqa, tuman va shahar darajasida yuritish.
15. Davlat yer kadastri obyektlarining geofazoviy ma'lumotlarini geoportallar tarmog'iga kiritish.
16. Davlat yer kadastri obyektlarining ma'lumotlarini umumlashtirish va tahliliy hisobotlar tuzish.

2-mavzu. Aholi punktlarining yer uchastkalari xatlovi:

Yer uchastkalarini xatlovdan o'tkazish tarkibi va tartibi, shahar (shaharcha) va qishloqlar chegaralarini aniqlash, aholi punktlarida yer uchastkalarini yalpi xatlovdan o'tkazish, yer uchastkasi himoya hududlarini belgilovchi huquqiy holatlar haqida tushunchalar.

3- mavzu. Yer uchastkasi kadastr syomkasi va plani:

Kadastr xizmatining ish jarayoni, kadastr syomkasini bajarishdagi topo-geodezik ishlar tarkibi, tartibi va ularga bo'lgan talablar.

4- mavzu. Yer chastkasining kadastr yig'majildi va raqami:

Ko'chmas mulk obyektiga kadastr yig'majildining tarkibi, yer uchastkasining kadastr ma'lumotlarini tayyorlash, kadastr yig'majildini rasmiylashtirish va o'zgartirishlar kiritish, yer uchastkasiga kadastr raqamini berish tushunchalari.

5- mavzu. Yer uchastkasini davlat ro'yxatidan o'tkazish:

Davlat ro'yxatidan o'tkazish tizimi, ro'yxatdan o'tkazilishi lozim bo'lgan yer uchastkalariga bo'lgan xuquqlar, yer uchastkalariga bo'lgan huquqlarni va u haqda tuzilgan bitimlarni davlat ro'yxatidan o'tkazish ishlari tarkibi va talablari, yer uchastkalariga bo'lgan huquqlarni axborot tizimi kompleksidan foydalanib «bir oyna» prinsipi bo'yicha davlat ro'yxatidan o'tkazish haqida tushunchalar. Davlat yer kadastri ishlarining moliyaviy hujjatlarini rasmiylashtirish.

6- mavzu. Yer uchastkalarining hisobini yaratish va yuritish:

Yer hisobining turlari, yerlarning miqdorini va sifatini hisobga olish tartibi, yerlarning qiymatini baholashni hisobga olish tartibi, yer resurslarining holati to'g'risidagi milliy hisobot to'g'risida tushunchalar.

7- mavzu. Davlat yer kadastri axborot tizimi va ularni davlat kadastrlari yagona tizimiga taqdim etish:

Davlat yer kadastriga doir axborot tizimi, davlat yer kadastrining geografik axborot tizimi, davlat yer kadastri matematik qatlamlari ma'lumotlarini shakllantirish va taqdim etish to'g'risidagi tushunchalar.

8- mavzu. Navbatchi yer-kadastr xaritasi

Navbatchi yer-kadastr xaritalar tizimi, hududning navbatchi yer kadastr xaritasini elektron dasturlar asosida yaratish, hududning navbatchi yer kadastr xaritasini Arc GIS dasturida barpo qilish to'g'risidagi tushunchalar.

9- mavzu. Davlat yer kadastr obyektlari geoportallarini yaratish va yuritish.

Davlat yer kadastr obyektlari geoportalini yaratish, yuritish ishlari tarkibi va tartibi hamda geoportalini umumdavlat, mintaqa tuman, shahar darajasida yaratish va yuritish.

10- mavzu. Davlat yer kadastr obyektlarini begonalashtirish, xususiyashtirish jarayonlari.

Tadbirkorlik va shaharsozlik faoliyatini amalga oshirish uchun bo'sh turgan yer uchastkalarini berish. "YER ELEKTRON" AAT va "E-IJRO AUKSION" elektron onlayn-auksionlarida yer uchastkalaridan doimiy foydalanish huquqini realizatsiya qilish.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1- mavzu. Davlat yer kadastr tizimini yurituvchi tashkilotlar faoliyatini o'rganish

2- mavzu. Yer uchastkasi xatlovini va xujjatlashtirishni o'rganish

3- mavzu. Davlat yer kadastr obyektlarining muhofaza zonalarini xatlovini o'tkazish va ma'lumotlarini rasmiylashtirish.

4- mavzu. Shaharlar va qishloqlar chegaralarini aniqlash va belgilashni hamda rasmiylashtirishni o'rganish

5- mavzu. Yer uchastkasi kadastr syomkasi va planini rasmiylashtirishni va yuritishni o'rganish

6- mavzu. Yer uchastkasining kadastr yig'majildini tayyorlashni va yuritishni o'rganish

7- mavzu. Yer uchastkasiga kadastr raqamini berishni o'rganish

hisobi(balansi)ni yuritish, yer ma'lumotlar bazasini tuzish va ularni davlat kadastrlari yagona tizimiga taqdim etish malakasiga ega bo'lishi kerak.

4. VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar(mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar

5. VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma (test) ishni topshirish.

6. Asosiy adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasining "Yer kodeksi". Toshkent. 2018.
2. O'zbekiston Respublikasining Shaharsozlik kodeksi. Toshkent. 2004.
3. O'zbekiston Respublikasining 1998 yil 28 avgustdagi "Davlat yer kadastr to'g'risida" gi Qonuni.
4. O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 19 iyundagi "Geodeziya va kartografiya faoliyati to'risida" gi Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2008 yil 7 martdagi "Oliy ta'lim muassasalarida kurs loyihasi bajarish tartibi haqida nizomni tasdiqlash to'g'risida" gi 61-sonli buyrug'i 1-ilovasi, Toshkent, 2008.-8 b.
6. Bobojonov A.R., Raxmonov K.R. va boshqalar. Davlat kadastrlari asoslari. Ma'ruzalar to'plami, Toshkent: 2012.-148 b.
7. Juraqulov D.O. Yer va bino inshootlar ro'yxati va hisobi. Darslik. Toshkent: Fan, 2019. – 552 b.

8. Juraqulov D.O., Yarmatova D.S. Davlat yer kadastri. O'quv qo'llanma. Toshkent, Fan, 2019.-352 b.

9. Juraqulov D.O. Yer va binolar - inshootlar huquqi. O'quv qo'llanma. Toshkent, Fan, 2019.-304 b.

10. Juraqulov D.O. Binolar va inshootlar davlat kadastri. O'quv qo'llanma. Toshkent. "Qaqqus Media". 2020. 445 bet.

11. Juraqulov D.O., Pirmazarov I.M., Niyazov V.R., Uraqov O.A. «Kadastr xizmatidagi geodezik ishlar» O'quv qo'llanma. Toshkent. "Fan va texnologiya". 2016.-292 b.

12. Juraqulov D.O., Yarkulov Z.R., Umarov N.SH. "Davlat yer kadastri yuritish" Kurs ishini bajarish uchun. Uslubiy qo'llanma. Samarqand. SamDAQI. 30.10.2019 № 3.-152 b.

Qo'shimcha adabiyotlar:

13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 31 maydagi «Yerlarni muhofaza qilish va ulardan oqilona foydalanish borasida nazoratni kuchaytirish, geodeziya va kartografiya faoliyatini takomillashtirish, davlat kadastrlari yuritishni tartibga solish chora-tadbirlari to'g'risida» PF-5065-son farmoni.

14. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1998 yil 31 dekabrda "O'zbekiston Respublikasida davlat yer kadastri yuritish to'g'risida"gi 543 –son qarori.

15. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2014 yil 7 yanvardagi " Ko'chmas mulkka bo'lgan huquqlarni davlat ro'yxatidan o'tkazish tartibini takomillashtirish to'g'risida"gi 1-son qarori.

16. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005 yil 16 fevraldagi "Davlat kadastrlari yagona tizimini yaratish va yuritish tartibi to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida" gi 66-sonli qarori.

17. O'zbekiston Respublikasi Yer resurslari, geodeziya, kartografiya va davlat kadastri davlat qo'mitasining 2014 yil 12 sentabrda "Davlat kadastrlari yagona tizimiga tegishli davlat kadastrlari ma'lumotlarining tarkibi va ularni

Davlat yer kadastri yaratish jarayonida talaba tahlil etilgan hujjatlar asosida tegishli hudud uchun o'zining fikr mulohazalarini, loyihalash uslubini, usullarini ko'rsatib, yoritib beradi. Ushbu xulosa va tahlil natijasida talaba tanlagan hududdagi Davlat yer kadastri ishlarini tashkilashtiradi va tegishli hujjatlarni rasmiylashtiradi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. O'zbekiston Respublikasining 1998 yil 30 aprelda "Yer kodeksi"ning mazmun va mohiyati.

2. O'zbekiston Respublikasining Shaharsozlik kodeksining mazmuni va mohiyati.

3. O'zbekiston Respublikasining 1998 yil 28 avgustda "Davlat yer kadastri to'g'risida" gi Qonuni.

4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1998 yil 31 dekabrda "O'zbekiston Respublikasida davlat yer kadastri yuritish to'g'risida"gi 543 –son qarorining mazmuni va mohiyati.

5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005 yil 16 fevralda "Davlat kadastrlari yagona tizimini yaratish va yuritish tartibi to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida" gi 66-sonli qarorining mazmun va mohiyati.

6. Davlat kadastrlari yaratish va yuritishning huquqiy asoslari.

7. Ko'chmas mulk va mulk huquqi.

8. Mulk bilan bog'liq shartnomaviy munosabatlar.

9. Mulkiy huquqlarni himoya qilishga oid muhim tartib qoidalar.

10. O'zbekiston Respublikasida ko'chmas mulkni ro'yxatga olish tizimini takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilgan chora tadbirlar.

11. O'zbekiston Respublikasida kadastr tizimini takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilgan chora tadbirlar.

12. Xorijiy davlatlarda ko'chmas mulkni ro'yxatga olish tizimini takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilgan chora tadbirlar.

13. Xorijiy davlatlarda kadastr tizimini takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilgan chora tadbirlar.

14. Yerni xususiyashtirish bizga nima beradi?

15. Kadastr to'lovlari qancha bilasizmi?

16. Yer islohoti va jahon tajribasi.

17. O'zbekistonda yer islohoti.

18. Tadbirkorlik va shaharsozlik faoliyatini amalga oshirish uchun yer uchastkalarini berish mexanizmlari.

19. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 20 dekabrda "Tadbirkorlik va shaharsozlik faoliyatini amalga oshirish uchun bo'sh turgan yer uchastkalarini berish tartib-taomillarini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi 1023-sonli qarorining mazmun va mohiyati.

20. "YER ELEKTRON" AAT va "E-IJRO AUKSION" elektron onlayn-auksionlarida yer uchastkalaridan doimiy foydalanish huquqini realizatsiya qilish.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi

3. V.Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Respublikamizda yerdan oqilona foydalanishda davlat yer kadastrining o'rni va ahamiyatini, tuman va shaharlarda davlat yer kadastrini yuritish haqida bilim va tasavvurga ega bo'lishi kerak;

- davlat yer kadastrining huquqiy, texnik hujjatlari, davlat ro'yxatidan o'tkazish va hududdagi yerlarning miqdor, sifat va meyoriy hisobi hamda umumiy yer hisobi(balansi)ni tuzish bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak;

- davlat yer kadastrini yuritish uchun kadastr yig'ma jildini tayyorlash va yer uchastkasiga bo'lgan huquqni davlat ro'yxatidan o'tkazish, hududdagi yer uchastkalarining miqdor, sifat va meyoriy hisobini hamda umumiy yer

taqdim etish tartibi to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash haqida" gi 12-sonli qarori.

18. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyev raisligida 2017 yil 13 dekabr kuni yer resurslari, geodeziya va kadastr sohasida amalga oshirilayotgan islohatlar samaradorligini oshirish masalalariga bag'ishlangan yig'ilish materiallari. «Xalq so'zi» 2017 yil 14 dekabr, № 251(6245)

19. Mirziyoyev Sh.M. Ekin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. "O'zbekiston". 2016 yil.

20. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent. "O'zbekiston". 2017 yil.

21. Yer munosabatlarini davlat tomonidan tartibga solishga doir qonun va meyoriy hujjatlar to'plami. Toshkent. 2000 y.

22. Yer uchastklarini tashkil etish topografik geodezik kadastr syomkalari ishlarini qiymatlari to'g'risida «O'zdavergeodezkadastr» Davlat qo'mitasi tomonidan ishlab chiqilgan 2009-yil 12-iyundagi 621-sonli yo'riqnomasi.

Axborot manbalari:

23. www.lex.uz-O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

24. <http://www.Ziyo.net>

25. https://t.me/axborotnoma_jurnali

26. <http://www.landkadast.com>

27. <http://www.gisinfo.ru/edu/edu.htm>

27. www.gisinfo.ru

28. panorama@gisinfo.ru

7. Fan dasturi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot institutining kengashida ko'rib chiqildi va kengashning 2022 yil _____ 1-sonli majlis bilan tasdiqlandi.

8. **Fan/ modul uchun ma'sullar:**
G'.N.Aliqulov- QarMII, "Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish" kafedrasida dotsenti

9. **Taqrizchilar:**

SH.Niyazov. – «O'zdaverloyiha» DILI Qashqadaryo bo'linmasi bosh
muhandisi

K.Xujakeldiyev. – QarMII, "Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish"
kafedrasi dotsenti